

Jaroslav TARAS, Kolektivizace zemědělství v obci Puklice na Jihlavsku 1949-1960.
Diplomová práce PF JU, Historický ústav Filozofické fakulty, České Budějovice 2013, 189 s.
(včetně 44 příloh).

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomant Jaroslav Taras pojal svou diplomovou práci *Kolektivizace zemědělství v obci Puklice na Jihlavsku 1949-1960* jako podnětný a svým způsobem i velice zajímavý pohled na kolektivizaci zemědělství v uvedené obci, ale současně i jako pokus, který se pokouší zmapovat i vývoj zemědělství Jihlavského kraje. Je žádoucí, že autor se ve své práci tzv. odráží od konce druhé světové války 1939-1945 a zvládá i období tzv. třetí republiky 1945-1948. Právě zde došlo na Jihlavsku k výrazné přelomové události, když bylo region nuceno opustit zdejší německé obyvatelstvo. Autor se snažil ukázat, že jeho odsun znamenal velmi citelný zásah do tehdejší hospodářské základny celé jím zkoumané oblasti.

Celý proces kolektivizace zemědělství, který probíhal v 50. letech 20. století v tehdejších tzv. lidově demokratickém Československu, ukazuje jistá dobová specifika, protože toto období bylo určující pro tzv. „budování socialismu“ ve státě pod politickou taktovkou KSČ a které zcela radikálně proměnilo či rozvrátilo podobu českého venkova. Autor zde správně poukazuje na ten fakt, že proces kolektivizace zemědělství byl, je a bude vždy provázán s celou řadou dalších aspektů a že tato dobová proměna stále ještě „svým způsobem“ má tzv. setrvačnost, když doslova uvádí: „*Po necelém tříletém poválečném období relativního klidu a alespoň částečného obnovení demokratických principů ve státě, se Československo od roku 1948 definitivně dostalo pod nadvládu jiné totalitní moci, než byla ta německá, a sice sovětské. Následující období trvajícím dlouhá čtyři desetiletí a zakončené rokem 1989, se negativně podepsalo snad na všech aspektech každodenního života občanů současné České republiky.*“ ... „*Cest ke stabilizaci moci a zastrašení potencionálních nepřátel bylo mnoho a jednu z nich reprezentovala i tzv. kolektivizace zemědělství, která měla přispět ke konečnému a předpokládanému vítězství socialistického sektoru na venkově.*“ (s. 126)! V únoru 1960 došlo v Puklicích i na posledního soukromníka pana Františka Neubauera. Jeho vstupem do JZD tak v Puklicích zanikl soukromý sektor „*a z pohledu komunistické ideologie to znamenalo dokončení kolektivizace zemědělství v Puklicích.*“ (s. 116).

Diplomant práci, vedle Úvodu a Závěru, rozdělil do šesti výstižných kapitol: Předpoklady kolektivizace zemědělství v ČSR a její průběh v období let 1945-1960 (s. 13-42); Jihlavský kraj a okres (s. 42-71); Puklice – léta 1952-1960 (s. 72-116); Vzpomínky pamětníků (s. 117-125), které dále ještě potřebně specifikoval. Závěr (s. 126-129) je stručnou rekapitulací výsledků DP, včetně možností dalšího výzkumu. Následuje Seznam zkratk (130-131), Seznam pramenů a literatury (s. 132-136) a Seznam příloh (s. 137-138).

Diplomant Jaroslav Taras se ve své práci dokázal úspěšně vypořádat s náročností tématu, včetně značného rozsahu použitých archivních materiálů. Jeho práce je proto jak volbou tématu, tak i svou vědeckou závažností, teoretickým, metodologickým a heuristickým uchopením tematiky, potřebnou schopností autora interpretovat jím zjištěné poznatky, a to jak v rámci zkoumané obce Puklice, tak i regionu Jihlavska, tak i v širším výkladovém kontextu, značně přínosná! Při studiu dějin každodennosti bylo využito dostupných narativních pramenů, a z nich pak vyplývajících vazeb, vztahů a souvislostí. Předložená práce je také svědectvím o opravdovém autorově zaujetí tématem a o jeho poctivém zpracování. Na prameny uložené v MZA v Brně a ve SOkA Jihlava navazuje i patřičně obsáhlá a pečlivě prostudovaná odborná literatura. Také v seznamu pramenů a literatury neshledávám žádných nedostatků a chyb. Autorův text i výklad je přehledný, přináší nám informace nezbytné pro logické a kontinuální pochopení textu práce. Nedílnou součástí práce je seznam 44 příloh, zahrnující i další textové, obrazové přílohy a mapové přílohy. Jsou uloženy na konci celé práce, velmi vhodně ji doplňují a jsou její nedílnou a potřebnou výkladovou a dokumentační součástí. Mohu proto konstatovat, že autor zásady historikova řemesla úspěšně zvládl, včetně náležitě provedeného poznámkového aparátu (260 odkazů). Také formální stránka je bez podstatných vad na kráse.

Na pana diplomanta mám následující dotaz: *Jak na Vás zapůsobilo snímání, nahrávání a následné srovnání životopisných rozhovorů obou pamětnic (Zdena Došková a Libuše Votavová), a o čem tyto Vámi uvedené rozhovory vypovídají?*

Doporučuji předloženou DP také poslat jako soutěžní práci do soutěže o „Cenu Edvarda Beneše“ v Sezimově Ústí v oboru historie 20. století. Diplomovou práci Jaroslava Tarase proto jednoznačně **doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.**

České Budějovice 27. května 2013

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.